

нения корпусов, в частности корпуса поэтических текстов Р. М. Рильке с референтным корпусом, находящимся в ограниченном доступе. Доказывается целесообразность применения её для поиска ассоциированных с ключевым словом и разрабатывается соответствующая методология.

Ключевые слова: корпусная лингвистика, Р. М. Рильке, референтный корпус, нормативный корпус, ассоциация.

К. Bilyk, PhD student

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Application of log-likelihood function for comparison of two specialized corpora

The article discusses the challenges of corpus linguistics. It describes the usage of Log-Likelihood function as a means of comparison of two corpora, one allowing only limited access to its data. The article also suggests a method of searching for the associates of the keyword in the corpus of poetic texts by R. M. Rilke.

Keywords: corpus linguistics, R. M. Rilke, reference corpus, normative corpus, association.

УДК 81'42: 811.133.1

В. Б. Бурбело, д-р філол. наук, проф.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

ПРО МОДЕЛЮВАЛЬНІ ЗАСАДИ ДИСКУРСУ

Статтю присвячено виокремленню основних типів дискурсивних моделей за напрямком конструювання відношень дискурсивного актора з позначуваним світом. Основну увагу приділено аналізу доцентрового екзистенційного франкомовного дискурсу.

Ключові слова: дискурс, модель, конструювання, телеологія, семіозис.

Сучасні мовознавчі науки приділяють значну увагу дослідженню мовленнєвої діяльності у різноманітних її виявах, зокрема дискурсивному. За допомогою мови і, ширше, різних семіотичних систем людина орієнтується у світі та адаптується до нього. Освоєння світу в людських спільнотах відбувається через його семіотизацію та надання йому певного смислу у різних видах спільній діяльності, взаємодії, спрямованій на досягнення визначеної

мети. У річищі останніх здобутків мовознавчих наук, філософії, суспільних наук саме дискурс відображає цю процесуально-результативну єдність мовленнєвої діяльності з навколишньою дійсністю в сукупності її мовних і немовних складових.

З огляду на це, постає питання про взаємовідношення світу, зовнішнього середовища, соціуму, з одного боку, і дискурсу – з іншого. Саме в дискурсивній площині часто розглядаються ті чи інші проблеми, пов'язані з різними формами освоєння та репрезентації дійсності, діяльності у світі; сама соціальна реальність у сучасних соціологічних уявленнях постає як продукт дискурсивного, комунікативного конструювання. Так серед новітніх соціологічних теорій та концепцій соціальної психології однією з найпоширеніших є концепція соціального конструктивізму, тобто постійного конструювання соціальної реальності, передусім, шляхом її дискурсивізації (П. Бергер, Т. Лукман, Дж. Келлі, К. Джерджен, Р. Харре та ін.). Так, П. Бергер і Т. Лукман зазначають, що мова реалізує світ у подвійному значенні слова: вона його осягає і вона його виробляє. Розвиваючи цю думку, дослідники пишуть: "Спілкування представляє актуалізацію цієї ефективності мови в ситуаціях віч-на-віч індивідуального існування. Інакше кажучи, люди постійно продукують свій соціальний світ не тільки завдяки своїм діям, але й завдяки мові; саме "проговорювання" створює реальність, оскільки те, що не проговорювалося, не існує" [Бергер 1995, с. 104].

У свою чергу, К. Джерджен, один із засновників конструктивістського підходу в соціальній психології, вважає, що "поняття і форми, за допомогою яких ми досягаємо розуміння світу і себе є соціальними артефактами, продуктами історично і культурно прив'язаних до ситуації взаємообмінів між людьми" [Gergen 1994, с. 49]. Учений зазначає також, що мова виводить свої значення в людській діяльності з того способу, у який вона функціонує в моделях людських відносин [там само, с. 52]. Аналізуючи сучасні підходи до аналізу дискурсу, Дж. Потер, М. Уезерел, Р. Джіл та Д. Едвардс зазначають, що метафора конструювання відбиває три грані конструктивістського підходу. По-перше, дискурс створено з попередньо існуючих мовних ресурсів, та-

ким чином мова та мовні практики надають підґрунтя з термінологічних систем, наративних форм, метафор та звичних уживань, з яких можна зібрати конкретний витвір. По-друге, такий витвір включатиме вибір з можливостей, виходячи з орієнтації чи інтересів мовця. І по-третє, конструктивістська метафора нагадує, що більшу частину часу ми маємо справу зі світом у термінах дискурсивних конструкцій, адже наш доступ до світових подій, наукових відкриттів чи оцінки художнього фільму відбувається через конструювання в тексті чи розмові. У цьому сенсі такі тексти чи розмови конструюють наш світ [Potter 1990, с. 207–208].

У такій перспективі дискурс можна визначити у термінах *функціонально-сислової єдності, системної організації лінгвальних і позалінгвальних компонентів, їх закріплення, невіддільності* від певної суспільної практики. Крім того, дискурс не просто відтворює принципи суспільно-діяльнісної організації життя спільноти у різних її проявах, але й моделює їх, виходячи з власних лінгвальних і позалінгвальних можливостей. Так, передусім, ідеться про узгоджене позиціонування соціуму, спільноти, групи відносно певного предмета через його мовне позначення (вербалізацію) або використання інших семіотичних систем, закріплене у значенневих парадигмах. Водночас значенневий вимір доповнюється оцінними чи, ширше, конотативними вимірами, поміщаючись в іншу парадигму – систему уявлень, "картину світу", що наразі представлено у понятті "концепту" (С. Воркачов, Л. Белехова, В. Карасик, О. Кагановська, А. Приходько, Ю. Прохоров, Ю. Степанов, Й. Стернін та ін.), "соціального уявлення (репрезентації)" (С. Московічі, А. Буайс та ін.). Отже, недостатньо лише позначити предмет чи явище певним чином, дати йому ім'я, але необхідно помістити його в певну соціальну реальність з її цінностями, уявленнями, традиціями тощо, в результаті чого відбувається "концептуалізація" у цьому широкому значенні. Крім того, сама процедура позначення пов'язується з певною метою – чому і для чого відбувається означення, а також з певним ставленням до позначуваного. Так відбувається "телеологічна семантизація", у процесі якої знак поміщається в певну систему відношень, релевантних для цього середовища. У цьому

процесі головну роль відіграє позиціонування актора – особи чи групи осіб, які позначають щось для когось з певною метою. Позиціонування визначається потребами, інтересами, цілями, необхідністю вирішення певних проблем і виражається, у першу чергу, як ставлення, роль, функція, відповідальність актора відносно певних явищ, предметів, а також відносно адресата. Саме позиціонування актора спричинює перетворення значень на засоби надання смислу предмету чи явищу за допомогою ситуативно застосованих операцій семантизації. Слід зазначити, що телеологічна складова є визначальною, адже саме відповідь на питання "з якою метою?" детермінує інші складові та загальну конструкцію дискурсивної моделі. Телеологія означення знаходиться у взаємозалежності з позиціонуванням дискурсивного актора, який встановлює певні відношення зі світом через знак (структури референції) і використовує його, завдяки операціям семантизації, для надання смислу цій моделі, актуалізуючи її "тут і зараз" та передачі цього смислу іншому. Так вибудовується складна структура відношень між усіма складовими процесу семіозису, яка і зумовлює той чи інший спосіб дискурсивного моделювання.

Таким чином, ми пропонуємо розглянути дискурс у розмаїтті його типів та різновидів як певну модель категоризації, структурування та позначення дійсності, яка включає низку складових, серед яких основними є:

- референційна (структури відношень позначення і світу),
- семантична (операції семантизації),
- позиціонувальна (акторіальна),
- телеологічна,
- семіотична (операції смислотворення),
- комунікативна (функціональна).

Виходячи з вищезазначеної структури дискурсивної моделі, представляємо у цій розвідці такі її типи: доцентрову екзистенційну, відцентрові інтерпретаційні (пізнавальну та регулятивну), інклюзивні (міфологічну, релігійну, художню), двоспрямовану (медійну), екстенсивну віртуальну.

Доцентрова екзистенційна модель є моделлю сприйняття і переживання себе у світі, постійного конструювання і само-

презентації ідентичності, яка формує особистісний дискурс переживання реальності його суб'єктом-експерієнсером.

Відцентрова інтерпретаційна пізнавальна модель формує науковий дискурс і, у поєднанні з іншими конструктивними модусами, лежить в основі науково-популярного та педагогічного дискурсів. У такій моделі світ стає об'єктом семіотичного освоєння, "річчю для людини". У дискурсі він аспектуалізується (піддається деконструкції) і знову формується як когнітивно-семіотичний конструкт, як власне когнітивно-дискурсивна модель світу. У такій моделі дискурсивний актор має тенденцію "делегувати" дискурсотвірне начало самому предмету дискусивізації, приховуючи себе за ним.

Відцентрова регулятивна інституційна модель є моделлю соціалізації та регулювання суспільних відносин. Ця модель має інституційне спрямування, прописуючи належний спосіб взаємодії у соціумі. У сформованих на її основі суспільно-політичних та нормотворчих дискурсах експерієнсер стає соціальним актором, який грає ту чи іншу роль, виконує певну передписану йому функцію. Осередком дискурсотворення тут стає колективний актор, інституційний конструкт, якому актори реальні, індивідуальні делегували свої права і на яких він спрямовує свою регулювальну дію.

Інклюзивні моделі є базисними, первинними відносно зазначених вище. До них слід віднести *міфологічний* та *релігійний* дискурси, які є установчими моделями конструювання цілісної системи уявлень про світ, регулювання відносин, переживання дійсності у єдності (повністю чи частково неподільній) світу і дискурсивного актора. Слід зазначити, що інклюзивна модель є синкретичною за своєю сутністю протомоделлю ще неподільних вимірів соціалізації/пізнання, з якої розвинулися спеціалізовані сучасні дискурси науки та права. До такого інклюзивного типу дискурсивних моделей слід віднести і мистецькі, художні, у яких відбувається вторинне моделювання екзистенційного виміру освоєння дійсності.

Двоспрямована модель є переважно сучасною *медійною* моделлю, суб'єкт якої виконує функцію посередника між адресатом

повідомлення і світом. Це своєрідний гібрид екзистенційної та інтерпретаційної моделей. Двоспрямовану модель сучасного медіадискурсу можна розглядати як "трансверсальну", адже вона може переорієнтовувати від- чи доцентрові дискурсивні вектори, позиціонуючи себе як центр їх опосередкування та інформаційного спрямування до широкого загалу, спільноти в цілому.

І, нарешті, останнім сучасним різновидом дискурсивної моделі можна вважати *екстенсивну*, яка є моделлю активного конструювання реальності за допомогою новітніх інформаційних технологій. Проте ця реальність має всі ознаки віртуальної, свого роду "моделі моделей", яка дозволяє дискурсивному актору брати на себе будь-яку функцію та розбудовувати, відповідно, різні типи "віртуальної реальності" у цьому новому дискурсивно-цифровому середовищі.

Слід зазначити, що в попередніх роботах ми вже зверталися до проблеми типологізації дискурсів, виходячи з домінантного комунікативного модусу та семіотичних засад творення та функціонування уявлень про світ у дискурсі, що виражається у взаємодії процесів відтворення (закріплення, повторення, стереотипізації) та творення (руйнації, трансформації усталених структур, формування нового) [Бурбело 2000]. У цій перспективі були виділені побутові дискурси з їх виражально-інформативною домінантою, найвищим рівнем актуалізації, а також дискурси інтерпретаційного пізнавального (науковий) та прописового (норма, закон) типу. Художній дискурс розглядався як ситезувальний, у якому задіяні основні принципи як відтворювального, так і інтерпретаційного смислотворення. Розглядаючи цю проблему, В. Карасик запропонував типологію дискурсів, яка засновується на виділенні персонального та інституційного дискурсів. Перший включає побутовий та буттєвий, до якого входить також поетичний, художній. Інституційний дискурс, з погляду вченого, включає, педагогічний, науковий, політичний, медичний, релігійний різновиди [Карасик 2002, с. 299–346].

У цій розвідці ми детальніше зупинимося на аналізі екзистенційної дискурсивної моделі. Ця модель *експерієнсного* типу виходить із телеологічної настанови самопозиціонування у світі

через сприйняттєву призму позначення певної реальності, події, явища. Можна сказати, що ця модель є базовою, бо її сутність полягає у власне семіотизації дійсності у (ре)презентативній, (де)монстраційній перспективі. Ця модель лежить в основі повсякденного спілкування – суб'єктоцентричного, міжособистісного, експерієнсного. Референційні зв'язки засновуються тут на базових перцептивно-когнітивних структурах сприйняття, упізнання, ідентифікації, категоризації світу та відповідного його позначення. Таке дискурсивне моделювання спрямовано на сприйняття і переживання себе у світі, на його семіотичне освоєння та включення до індивідуального простору, на конструювання себе у світі через особистісний досвід. Дискурси цього типу мають, з одного боку, самовиражальну суб'єктну домінанту, а з іншого – інформативне спрямування до іншого. Саме таку дискурсивну модель описує У. Еко у наступних міркуваннях: "Якби знак як рівність та ідентичність був когерентним склерозованому (й ідеологічному) поняттю суб'єкта, то знак як момент (завжди кризовий) процесу семіозису є інструментом, за допомогою якого суб'єкт постійно сам себе будує і руйнує. (...) Як суб'єкти ми є тими, ким нас робить форма світу, утворена знаками. Можливо десь ми і є тією глибинною пульсацією, яка породжує семіозис. Але ми пізнаємо себе виключно як семіозис в акті, системі значень, процесі комунікації" [Еко 1988, с. 61].

Такі побутові (само)презентативні, (де)монстраційні виражальні дискурси вирізняються тісною прив'язаністю (часово-просторовою, дійкічною, пресупозіційною) до конкретної комунікативної ситуації "тут і зараз". У ній дискурсивний атор ідентифікує елементи світу для себе та іншого, позиціонує себе як експерієнсер (свідок, учасник) і розбудовує доцентрову, обернену до себе модель реальності. Він послуговується в цьому сприйняттєво-описовими структурами, егоцентрованими нарративами, афективно-емотивними ресурсами мови. Прикладом такої екзистенціальної моделі може слугувати приватне листування, як-от збірка листів французького художника швейцарського походження Т. Верне, уривок з якої наведено далі:

"J'adore cette ambiance de pré-exposition, où le travail fait, on en dispose. On voit des gens. On fouille dans les caves à la recherche de cadres. On est plein d'idées générales dont on parle.

N'empêche qu'il faudrait étrangler l'inventeur de la "raspa" qui fait fureur ici. Chanté en serbe, c'est encore plus odieux qu'autrement. J'aime bien "les" Serbes et "le" serbe est joli et agréable, mais pas en musique de danse. C'est comme Wagner chanté en grec, ça va pas.

Remerciez tante Isa et Nanine pour leurs si gentilles lettres.

Soleil maintenant. Au haut (trop haut, souvent) parleur, Armstrong. Le merveilleux "If we never meet again" (ce dont il ne saurait être question). Mais c'est bien beau, et un peu de bob jazz ça fait, malgré le titre, bien plaisir.

Même jour, 20h55. Heureux, heureux, heureux. Je suis allé retrouver le gentil monsieur Grujié, secrétaire de la société. Je me suis envoyé un grand verre de la boisson d'été : du boza, espèce de vin nouveau, sans alcool, fait avec du blé et du citron. C'est frais, nourrissant, épais. Long trajet en autobus du côté de Choubourra (quartier gitan). Au-delà. Villa de ville. Petit jardin. Grande pièce dans l'ombre. Un piano, des bouquins. Bernard Shaw, Strindberg, Joyce, Shakespeare, des Allemands, Proust, etc. Il a deux vices: les livres et les disques. C'était merveilleux, après ce mois et demi de turquerie, ethnographie et autres, de ce faire passer une bonne partita de Bach" [Vernet 2006, c. 73].

У такій дискурсивній площині відбувається семіотичне освоєння дійсності у її переживанні, а також спроба адаптації та гармонізації зі світом. Доцентровість виражається тут у включенні світу до особистого символічного простору мовця та проєкції з нього цього конструктору до адресата, зокрема через мінливу систему самопозиціонування за допомогою займенника 1-ої особи однини чи особово-неозначеного *on*, або безособового *il*. Провідними формами дискурсивізації є фрагментарний опис та (само)нарація, побудовані на патернах сприйняття та уявлення. Дискурсивний актор розбудовує цю індивідуальну, сформовану ним самим реальність, розкладаючи синкретизм цілісного сприйняття/переживання світу на фрагменти, синтезуючи їх в обраних ним означувальних формах, пропускаючи їх через призму модаль-

ностей та оцінки. У цьому процесі цілеспрямованого повідомлення надає йому смислової та комунікативної значущості.

Слід зауважити, що такий дискурс має безпосередньо чи опосередковано інтерактивний вимір і тому у його продукуванні велику роль відіграє метарівень, звернення до самого процесу семіотизації та дискурсивізації, його референційних, семантичних, комунікативних та інших параметрів. Актор нерідко сам встановлює та актуалізує зв'язки між реальністю та її позначенням, виходячи передусім із власних прагматичних настанов (намірів, мети), контексту. Він може звернутися до мотивувальних засад означення, його перцептивних, оцінних, комунікативних аспектів – сприйняття, розуміння співрозмовником презентованого та репрезентованого світу, зближення в його освоєнні (процедури оцінювання, афектизації тощо).

Як уже зазначалося, екзистенційна модель є основою дискурсотворення інклюзивного типу, а саме художнього дискурсу. Звертаючись до листів Т. Верне знаходимо там і зразки його поетичного освоєння світу, включеного до екзистенційних рамок наративованого особистого досвіду:

"La femme de chambre: "Bitte, ich muss arbeiten." Je lui crie: "Ich auch." Je la laisse travailler à midi. Je vais acheter un kilo de poires que je vais boulotter sous les ombrages, au Kalemegdan (Grand parc). Il fait chaud. Un peu vaseaux. Je chantonne et je m'amuse à composer ce petit poème:

Les mots pour te dire, amour, que je t'aime,
Dans l'ombre de mon coeur s'engendrent et s'animent.
Est-il plus pur dessein,
Plus périlleux abîme,
Que tendre la main
A autre que soi-même?

Sans briser le miroir
En changer le reflet,
Et croire aux effets
Du soir.

J'ai le kilo de poires lyriques. Il fait vraiment trop chaud et je vais me doucher et me raser au bateau" [там само, с. 71].

Широке залучення до екзистенційної дискурсивної моделі навколишнього світу, його елементів як у безпосередньому процесі референціювання, наприклад за допомогою жесту указання, монстрації, і як знака самого себе, сприйнятого у його цілісності дискурсивним актором, може виражатися у доповненні наративних та описових мовленнєвих форм візуальними – малюнками, фотографіями. Так, листи Т.Верне нерідко включають і малюнки, які мають не лише ілюстративну функцію та відсилають до професії автора, але є також способом повернення до синкретичного цілісного сприйняття світу до свого світу:

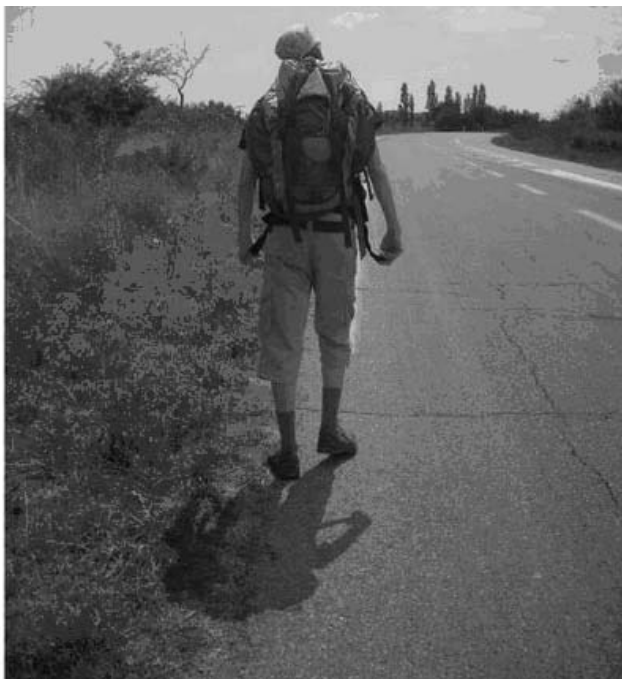
" Tabriz, le 22 novembre, 21 h.

On a bouffé très tôt ce soir, n'ayant presque pas bouffé à midi. Ça s'est trouvé comme ça. On s'est levé assez tard. Le lait bu, ça nous a menés tout de suite assez tard. Je vous ai écrit. A 13 heures, on est allé à la poste. Mais avant encore j'ai travaillé à "la mosquée". Je l'ai mise sur pied ce coup-ci, plus qu'à attendre que ça sèche et remettre une couche sur les vieux trucs qui apparaissent en transparence et ce sera fini. Maintenant ça a cette gueule-là: ça se tient mieux.

Sur ces entrefaites est arrivé Moussa qui a péniblement dit qu'il n'aimait pas le "moderne". Je lui ai répondu que ça "doesn't matter" et tout le monde était content. Tout à coup arrivée de Frölich et de Dietrich. Présentation des lieux. Ils ne faisaient que passer" [там само, с. 258].

Сучасні можливості мультимодального, полісеміотичного конструювання дискурсу сприяють ще потужнішій його візуалізації, завдяки чому до різних типів дискурсу повертається герменевтика цілісного сприйняття світу. Наступний фрагмент взято з поетичного фотоальбому Ж.-П. Руарана, в якому, в поєднанні виражальних можливостей фотозображення та поезії, передано враження автора-мандрівника.

"Ça monte !
Et tu montes...
Tu observes le Ciel.
Tu contemples le Soleil.
Tes pieds foulent la Terre.
L'eau s'échappe de ton corps.
Et l'ascension d'un tertre.

C'est l'épreuve de l'Air" [Roirand 2012, с. 12].

Наприкінці, звернімося до екстенсивного вектору дискурсивного моделювання віртуальної дійсності у новітніх ІТ жанрах, які поєднують елементи різних моделей, водночас надаючи їм "радіального" виміру комунікації, переживання, самопозиціонування та взаємооберненої гармонізації з реальним та віртуальним середовищем. Наступні уривки взято з блогу *Mais regarde donc le chemin!*, заснованого аматорами та пропагандистами велоспорту, який за основним жанровим

форматом є щоденником, хоча й обмеженим одним видом діяльності – велоспортом, через який виявляються інші вектори – екзистенційний, інформувальний, інтерпретаційнопізнавальний і навіть регулювальний. Текст постійно "переривається" фотографіями, як у наведеному нижче фрагменті:

"Pourquoi le VTT est-il un sport euphorisant ? Les toutes dernières recherches d'un mordu.

En Châtaigneraie : oldies but goodies

Au programme ce jour ? Une balade bien costaud sur la châtaigneraie cantalienne : 40 kms et plus de 1000 m. de D+. Plus que les jambes, je crois que c'est mon dos qui va s'en souvenir les jours prochains !

Comme une impression de survoler le paysage...

Marrant comme la mode est à la nostalgie dans le monde du VTT ce mois-ci : commémorations autour des 30 ans du Roc d'Azur par ci sur Vélo Vert, 40 ans de Spécialized relatés par là chez VTT Mag... C'est bien involontairement que je me suis mis au diapason en ressortant mon vieux Stumpjumper "presque tout-rigide" "de bientôt 20 ans : le X-Control est en révision. Heureusement, la Ronde de la Châtaigneraie est une rando roulante sans grande difficulté technique.

Et il faut bien casser la routine de temps en temps (ce que je fais finalement régulièrement à cette époque de l'année ! par exemple ici).

Été indien terminé ? Une semaine plutôt pluvieuse est venue succéder au soleil d'octobre... et puis ce matin, le temps sec est revenu à pic (ça tombe bien, je l'avais trouvée moins drôle sous la pluie cette rando, voir ici). Enfin...le départ était pile à la bonne heure, en toute fin de matinée, pour que les brouillards tenaces sur Montsalvy soient enfin dissipés.

Je ne faisais quand même pas trop le malin dans les descentes initiales en sous-bois avec mes V-Brake bien fatigués et mon vieux Michelin XC Dry à l'arrière qui ne demandait qu'à dribbler à la moindre occasion (une belle daube ce pneu, mais il faut que je le termine). ça m'a changé du Lapierre : largué et crispé en descente, et par contre en pleine patate en montée grâce à la nervosité de l'arrière. Je me suis d'ailleurs risqué à plusieurs reprises d'en rajouter une couche (voire deux ou trois !) en relançant en danseuse, tout en me disant que je risquais de le payer par la suite...

Eh ben, même pas : la condition est bien là, ce qui me fait décidément râler quant à l'absence de compétitions proposées depuis septembre... Et les ravitos étaient très bien pourvus, d'où l'intérêt de s'y attarder ! Pour ce qui est des paysages automnaux, je crois que les photos parlent d'elles-mêmes... Bref, une belle journée sur une manifestation réglée comme du papier à musique et des bénévoles aux petits soins.

Et non, il n'y a pas que des Salers dans le Cantal!

Mercredi 04 juin 2014 " [Mais regarde donc 2014].

Як бачимо, переживання дійсності для себе стає його переживанням для іншого у багатоаспектному семіо-дискурсивному вимірі, в якому актор створює власну реальність, до спільного переживання якої він запрошує, залучає інше Я, яким може стати будь-хто. Сам спосіб створення та розповсюдження такої конструювальної моделі певним чином імітує екзистенційний синкретизм світу та занурення в нього через різні семіотичні форми. З огляду на це, на особливу увагу заслуговує подальше дослідження новітніх форм дискурсивного моделювання, що дозволить також по-новому осмислити традиційні, засадничі форми дискурсотворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / Питер Бергер, Томас Лукман. – М. : Медиум, 1995. – 323 с.
2. Бурбело В. Б. Типологія дискурсів у просторі мовленнєвої діяльності / Валентина Броніславівна Бурбело // Вісник Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія. Вип. 28, 2000. – С. 6–9.

3. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / Владимир Ильич Карасик. – Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с.
4. Eco U. Sémiotique et philosophie du langage / Umberto Eco. – P.: P.U.F. 1988. – 288 p.
5. Gergen K. J. Realities and Relationships: Soundings in social construction / Kenneth J. Gergen. – Cambridge: Harvard University Press, 1994. – 356 p.
6. Mais regarde donc le chemin ! [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://maisregardedonclechemin.hautetfort.com/>
7. Potter J. Discourse: noun, verb or social practice? / Jonathan Potter, Margaret Wetherell, Ros Grill, Derek Edwards // Philosophical Psychology. – Vol. 3, No 2, 1990. – P. 205–217.
8. Roirand J.-P. Sur le chemin des Etoiles / Jean-Pierre Roirand. – Editions Lulu.com, 2012. – 112 p.
9. Vernet T. Peindre, écrire chemin faisant / Thierry Vernet. – Lausanne : L'Age d'homme, 2006. – 708 p.

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

В. Б. Бурбело, д-р філол. наук, проф.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, г. Київ

О моделирующих основах дискурса

Статья посвящена выделению основных типов дискурсивных моделей по направлениям конструирования отношений дискурсивного актора с означиваемым миром. Основное внимание уделяется анализу центрипетального экзистенциального франкоязычного дискурса.

Ключевые слова: дискурс, модель, конструирование, телеология, семиозис.

V. Burbelo, Dr. Philol. Sci., Full Professor
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

On modeling principles of discourse

The article is devoted to the delimitation of the specific basic types of discursive patterns within the scope of relationship construction between the discursive actor and the signified world. The focus is on centripetal existential analysis of the francophone discourse.

Keywords: discourse, model, construction, teleology, semiosis.